

Merho-

de **KIEKEBOES**

PLANKENKOORTS IN AMSTERDAM

Inkleuring: Ine Merhottein

WIJ STRIPS

Volg de Kiekeboes online:

 www.facebook.com/dekiekeboes

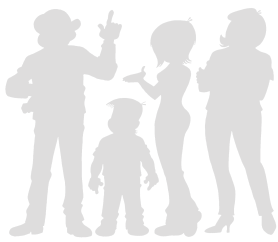
 Altijd op de hoogte blijven van het laatste stripnieuws?
Schrijf je in op de nieuwsbrief op www.wpg.be/nieuwsbrief

© 2018 Standaard Uitgeverij / WPG Uitgevers België nv,
Rijnkaai 100/A11, B-2000 Antwerpen
© Merho
© foto: Erwin De Wachter

www.wpg.be
info@wpg.be

Alle rechten van reproductie, vertaling
en aanpassing zijn uitdrukkelijk voor-
behouden voor alle landen.

D/2018/0034/149
ISBN 978 90 02 26602 7

de KIEKEBOES

PLANKENKOORTS IN AMSTERDAM

ACHTER DE COULISSEN

Een sprong in het diepe

'Ik herinner me nog de kerstperiode van 1976. Heel raar. We zaten naar televisie te kijken, *The Sound of Music*, die ze toen ook al elk jaar uitzonden. Ik kon er mijn gedachten niet bijhouden. Ik was zo vertrokken. Ik wist dat ik na Nieuwjaar nog veertien dagen bij Vandersteen zou werken. Op 15 januari ging ik Studio Vandersteen verlaten en zou ik zelfstandig striptekenaar worden. Ik was volop 's avonds en in de vakantie aan mijn eigen strip bezig geweest. Maar ik had toch zoiets van: jongen, waar begin je aan? Ik kneep hem.'

Rob Merhottein had reden om ongerust te zijn.

De grijze jaren zeventig hadden het optimisme en het alles-kangevoel van de 'gay sixties' definitief verdrongen. De oliecrisis, de toenemende werkloosheid, de spanningen tussen het Oosten en Westen,... waren niet echt tekenen om hoopvol de toekomst tegemoet te zien en toch koos Merhottein voor wat op dat moment het grootste knelpuntberoep ter wereld moest zijn: stripauteur.

In de eerste helft van de jaren zeventig had hij in de studio van grootmeester Willy Vandersteen niet alleen technisch zijn tekenstijl ontwikkeld en geleerd hoe je de compositie van een pagina ten dienste van het verhaal moest stellen, hij had ook geproefd van de wereld achter die strippagina. En hij had jeugdige overmoed: 'Ik wou het maken, ik wou het zelf doen. Ik had het gevoel, ja, ik ben jong, ik ga de wereld veroveren, ik kan het. Ik heb het risico genomen.

Aan de andere kant had ik ook het gevoel van: nu spring ik in het diepe zonder te kunnen zwemmen, hoe kom ik hierdoor?'

Het was zijn Nederlandse ome Hein — zelf een succesvol zakenman — die hem definitief over de streep trok met zijn

legendarische woorden: 'Dat moet je doen, jongen. Het is altijd goeie tijd, en het is altijd slechte tijd. Maar het is nu vooral jÓuw tijd.'

'Ik wist ook: als ik het doe en het mislukt, hou ik er een aantal maanden een kater aan over, maar als ik het niet probeer, ga ik er voor de rest van mijn dagen een kater aan overhouden.'

Merhottein was naar de redactie van *Het Laatste Nieuws* gestapt, wat toen de enige optie was voor een voorpublicatie in een krant. *Het Volk* publiceerde immers Jommeke en in *Gazet van Antwerpen* verschenen de strips Piet Pienter en Bert Bibber en Kari Lente. 'Naar *De Standaard*-kranten gaan, dat had nooit gekund. Vandersteen stond in die kranten en een andere strip, op Nero na, had hij nooit geduld.'

Na een aanvankelijke weigering van de redactie van *Het Laatste Nieuws*, maar een goedkeuring van de kinderen van de redacteurs, kreeg Merhottein een proefcontract voor twee verhalen. Hij ging strips maken onder het pseudoniem Merho.

Een nieuwe markt?

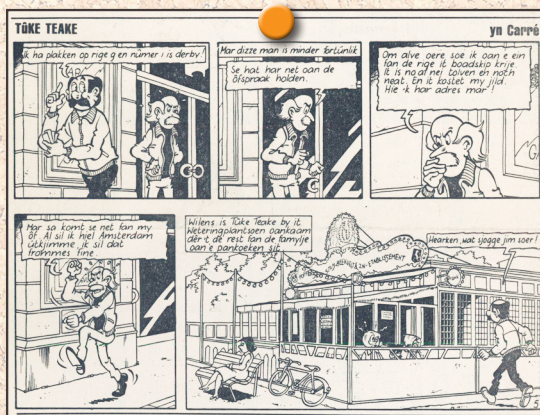
Zo'n goed anderhalf jaar later, op 4 augustus 1978, was de reeks de Kiekeboes — toen nog Kiekeboe — toe aan zijn zesde voorpublicatie in *Het Laatste Nieuws: Kiekeboe in Carré*. Sinds het begin van dat jaar verschenen er ook albums van de Kiekeboes, weliswaar in zwart-wit en geniet, en op een bescheiden oplage van 5000 exemplaren.

Toch kon ook dat de ambitie van de bijna dertigjarige Merho niet stoppen.

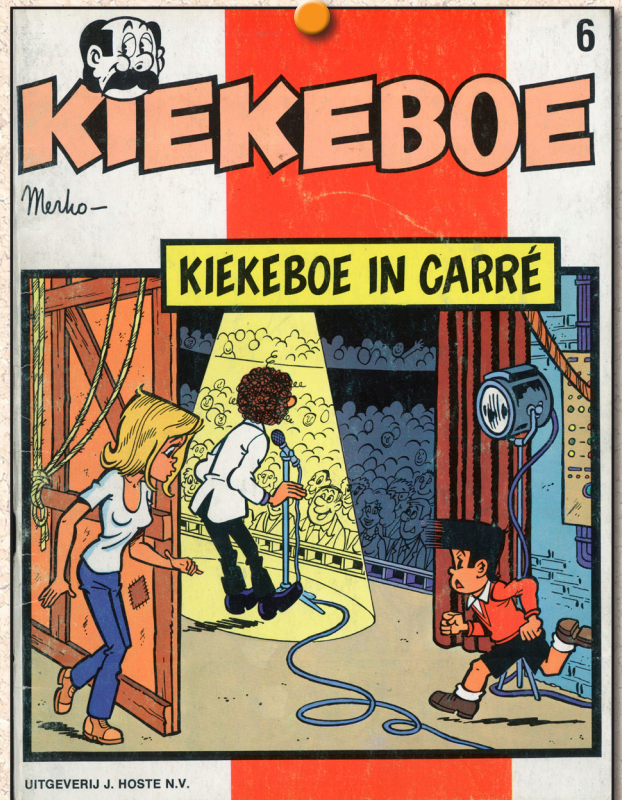

Advertentie uit *Het Laatste Nieuws* (1978) van *Kiekeboe in Carré*.

Publicatie *Kiekeboe in Carré* in het *Friesch Dagblad*.

Cover van *Kiekeboe in Carré*, eerste druk (1979).

Er lag immers nog een grote markt voor de Kiekeboes open: Nederland.

'In mijn Vandersteen-tijd werden de studiomensen regelmatig uitgezonden om te gaan signeren in de filialen van de Bijenkorf en Vroom & Dreesmann. Daar had je lange wanden vol met strips, zoals je ze ook in België in de grootwarenhuizen zag.'

En ook dat had hij bij Vandersteen geleerd: 'Suske en Wiske verscheen in het netwerk van regionale kranten. Dat had de strip tot een zeker niveau groot gemaakt, al kwam de massapopulariteit er met de poppenfilms van Wies Andersen natuurlijk.'

Het plan was simpel en strategisch efficiënt. Merho zou een verhaal verzinnen dat zich in Nederland zou afspelen. 'Bovendien bedacht ik, als ik er eens een dubbelalbum van maak? Want als ik dat verhaal aan een krant versleten krijg, moet die krant de twee verhalen nemen en sta ik in plaats van drieënhalve maand, zeven maanden in de

krant. En eens ik mijn plaatsje in de kranten krijg, zullen de albums ook wel verkopen. Tenminste, zo werkte dat toch in Vlaanderen.'

Hoste, de uitgeverij van *Het Laatste Nieuws*, benaderde *De Telegraaf*, de grootste krant in Nederland waarmee ze al jaren samenwerkingsverbanden had. Tevergeefs. *Het Parool* kwam even in het vizier. Ook dat lukte niet. Slechts een paar regionale kranten, *Haarlems Dagblad*, *Beverwijkse Courant* en *IJmuider Courant*, waren geïnteresseerd.

Later, in de jaren negentig verscheen er nog wel een Friese variant van het verhaal in het *Friesch Dagblad*.

Nederland veroveren

De strategie om de Nederlandse markt met de Kiekeboes te veroveren via de albums *Kiekeboe in Carré* en *De schat van Mata Hari* mislukte. De enkele voorpublicaties gaven

niet de nodige bekendheid aan de reeks en uitgeverij Hoste bood niet de juiste ondersteuning.

Voor kranten- en weekbladuitgever Hoste waren stripverhalen niet direct hun corebusiness. Net zoals Merho er – via theaterauteur en -acteur Gerd De Ley en *Bouquet*-uitgever Ad Baert – bijvoorbeeld zelf voor gezorgd had dat de albums van de Kiekeboes in de Vlaamse supermarkten lagen, ging hij in 1983 voor het verhaal *Geeeeeef acht!* ook zelf op zoek naar een publicatiemogelijkheid: 'Aan de nieuwe huis-aan-huiskrant het *Eindhovens Dagblad* heb ik *Geeeeeef acht!* kunnen slijten, maar ik denk niet dat die krant het einde van het verhaal gehaald heeft.'

Toen de reeks de Kiekeboes al verhuisd was naar Standaard uitgeverij volgden er nog enkele pogingen.

Het verhaal *De zes sterren* (1994) speelde zich in Gouda af, werd daar ook in de lokale krant *Holland Silhouet* gepubliceerd en kreeg een mooi lanceringsmoment. De verkoop van het album beperkte zich tot de stad Gouda.

Toen de Nederlandse krantenuitgever *Wegener huis-aan-huisbladen BV* aan Merho vroeg om misschien een volgend verhaal in Rotterdam te situeren, haakte de tekenaar af. Nederland stad per stad veroveren leek hem niet meteen de snelste manier om de strip boven de Moerdijk succesvol te maken.

Ook een laatste poging begin deze eeuw om met vijf albums Fanny en co de Nederlanders te overtuigen strandde vooral op de logistieke problematiek om stripverhalen – die in Nederland als tijdschriften worden verdeeld – in de verkoopkanalen te krijgen en een tijdje op voorraad te houden.

Het momentum dat er in de jaren zeventig misschien nog geweest was, leek verdwenen.

Het wilde niet matchen tussen de Kiekeboes en Nederland. Nochtans had Merho iets met Nederlanders. Hij had vooral iets met Nederlandse cabaretiers.

Vader wil in het theater

Er stroomt Nederlands bloed doorheen de jonge Rob Merhottein. Zijn grootouders langs vaders kant kwamen uit 's Hertogenbosch, zijn grootmoeder langs moeders kant uit Zundert. Toch groeide de jongen als onvervalste pagadder op in de Antwerpse Seefhoek en was Nederland een ander land achter een grens.

Alleen zijn ome Hein, die in Groenendaal in de buurt van Marc Sleen woonde, bracht Nederland heel dichtbij. En dat niet met een schouderklopje, neen, eerder met een oplaawaai, 'met een schok zoals ik er in mijn leven maar twee heb gehad'.

De grote droom van Merho's vader was om theateracteur te worden, maar dat was niet de zekere carrière die zijn ouders voor hun zoon in gedachten hadden. Hij ging uiteindelijk als bediende bij de gasmaatschappij werken. Toch liet de theaterwereld hem niet los: 'Van thuis uit was er veel te doen met humor en cabaret en bonte avonden. Mijn vader zat in het amateurtoneel. Tijdens de oorlog heeft hij nog in het revuetheater gespeeld. Ik herinner me nog als kleine jongen dat mijn vader optrad bij verenigingen met monologen à la Gaston Berghmans, Charel Janssens of Theo Van den Bosch. Ik heb nog ergens een boek waar al zijn teksten in staan, allemaal met de hand geschreven. Die monologen zijn eigenlijk een hoop moppen die hij aan elkaar laste. Hij bedacht dan volkstypes die de monologen speelden. Door van de pacht, een man die met een karretje en een bezemsteel rondging om het vuil op te rapen, was zo een van zijn types. Maar hij speelde ook een volkswrouw of een Jood. Hij ging daarvoor pruiken, baarden of valse neuzen huren in een winkeltje vol theaterattributen in de Kievitstraat in Antwerpen. Moest je die monologen nu terugzien, zou je achterover vallen. De humor zou niet meer werken.'

De jonge Merho werd door zijn ouders regelmatig meegenomen naar de bonte avonden, tot zijn groot plezier, want 'ik heb het altijd een geweldig gevoel gevonden om in een zaal te zitten en naar een voorstelling of een film te kijken en onbedaarlijk hard te kunnen lachen. Mensen die dat kunnen bewerkstelligen, daar heb ik altijd mateloze bewondering voor gehad'.

Ook al was de humor niet altijd even fijnzinnig: 'Steeds opnieuw ging het om mannen die dronken thuiskwamen en van de deegrol kregen. Het eindigde er meestal mee dat er een broek afzakte.'

Vader gaat op stap

En dan kwam de 'schok', in de vorm van een Nederlandse cabaretier.

Als twaalf-, dertienjarige was Merho op vakantie bij zijn ome Hein in Groenendaal. Die haalde drie 25 cm-elpees van Toon Hermans boven: 'Daarop stond zijn hele show.'

Merho

de **KIEKEBOES**

KIEKEBOE IN CARRÉ

Merho-

**KIEKEBOE
IN CARRÉ**

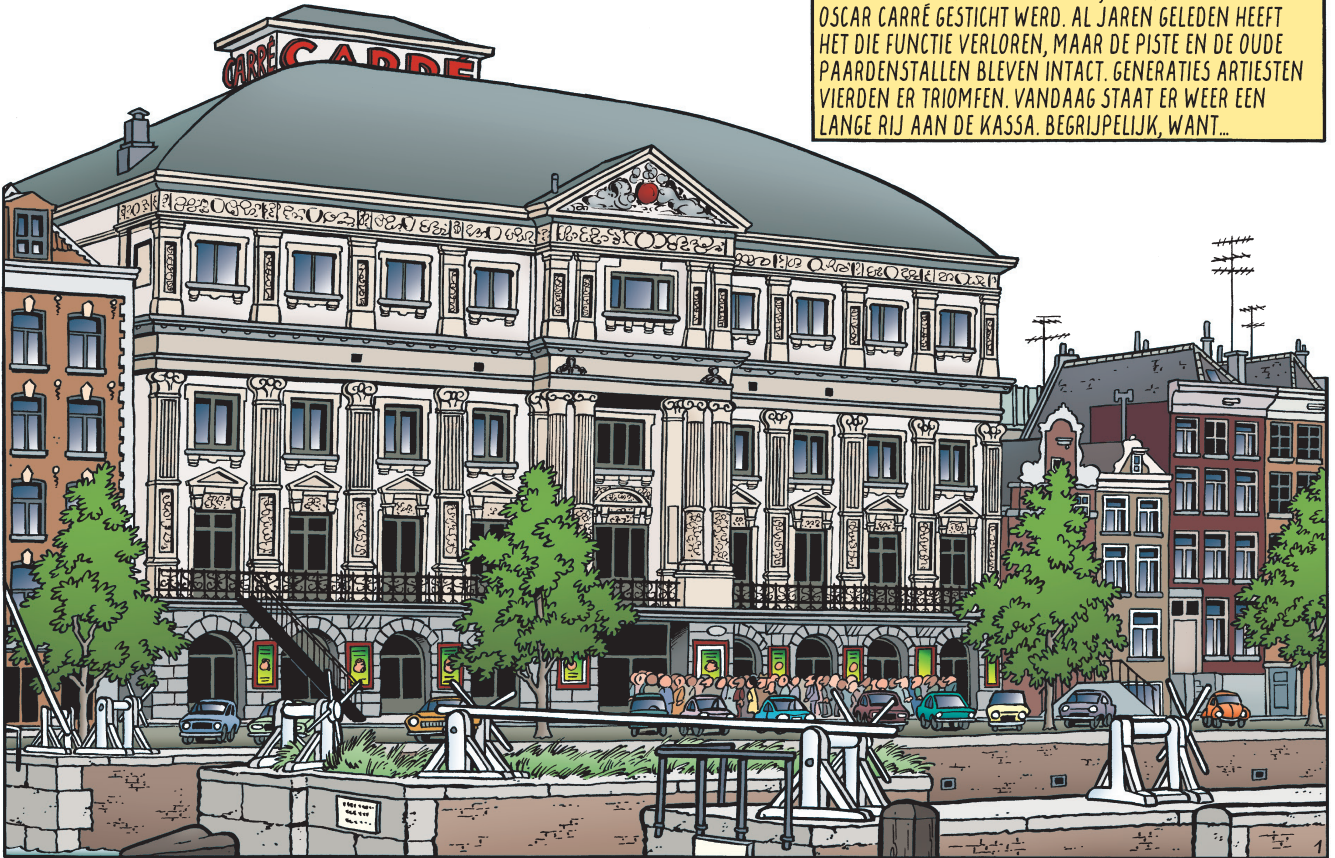
UITVERKOCHT

MET IN DE BIJROLLEN
**CHARLOTTE, FANNY
EN KONSTANTINOPEL**
ALS SPECIALE GASTVEDETTE
BALTHAZAR

EN VERDER
HERMAN GAAIKEVLIET - GERRIT BOL
LINDA COLINDA - JELLE WAGERSMA E.A.

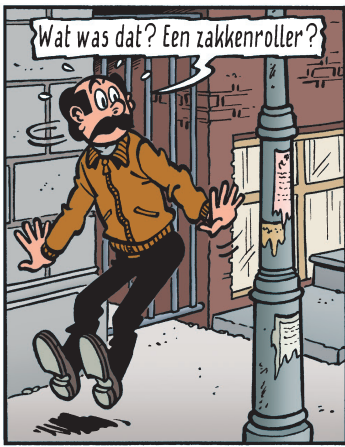
Met medewerking van Erik Meynen
Inkleuring: Ine Merhottein

AMSTERDAM - AAN DE OEVER VAN DE AMSTEL LIGT THEATER CARRÉ. HET IS EEN CIRCUSGEBOUW, DAT IN 1887 DOOR OSCAR CARRÉ GESTICHT WERD. AL JAREN GELEDEN HEeft HET DIE FUNCTIE VERLOREN, MAAR DE PISTE EN DE OUDE PAARDENSTALLEN BLEVEN INTACT. GENERATIES ARTIESTEN VIERDEN ER TRIOMFEN. VANDAAG STAAT ER WEER EEN LANGE RIJ AAN DE KASSA. BEGRIJP LIJK, WANT...

... DE BEKENE CABARETIER HERMAN GAAIKEVLIEt TREEDT OP IN CARRÉ.

Wat was dat? Een zakkenroller?

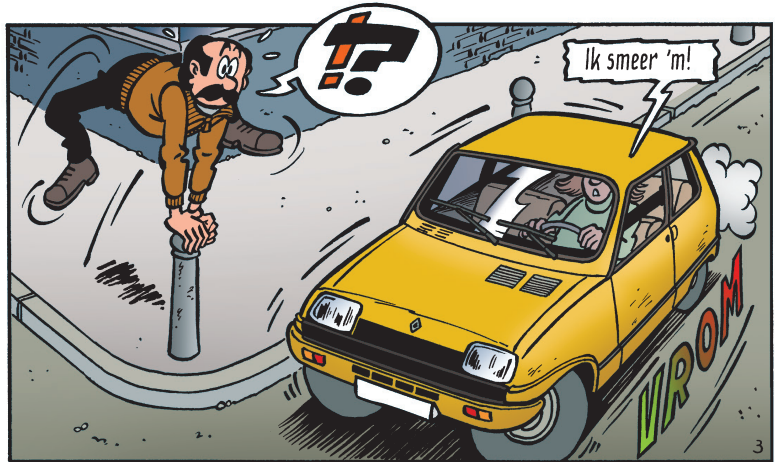
Daar loopt hij!

Maar dan kent hij mij nog niet!

Wat bezielt die kerel? Dat was de afspraak niet!

Ik smeer 'm!

Hij gaat ervandoor! Gelukkig heb ik in die zak nooit iets waardevols zitten.

Hé, wat is dat?

Een bierviltje? Zeker uit de foyer van Carré!

Verdorie, er staat iets op de achterkant gekrabbeld.

Vraag zélf m.
op rij 9 en dan
wel zien.
M.G.Z

Zeker een reclamestunt of zoiets! Ik zal die plaats eens vragen.

UREN LATER...

Oef! Eindelijk! Het is me gelukt!

Merho

de **KIEKEBOES**

DE SCHAT VAN MATA HARI

Merho-

Het is ook een gekke geschiedenis. Ik ben Jelle Wagersma, de schrijver van het boek "Mata Hari, de speelse spionne".

Dat was de afspraak niet. Waar is het schilderij?

Het schilderij is niet in mijn bezit. Maar deze enveloppe wijst je de verstopplaats.

Zie je wel! Hier heb ik het! Het schilderij van Mata Hari!

Nee, ik heet Bol!

Excuseert u mij, mijnheer Bol... euh Bol!

IN HET VORIGE VERHAAL, KIEKEBOE IN CARRÉ, KWAM MARCEL KIEKEBOE IN AMSTERDAM IN CONTACT MET DE HEER JELLE WAGERSMA, EEN MATA HARI-KENNER. EEN ZEKERE LINDA COLINDA WOU HEM EEN SCHILDERIJ VAN MATA HARI VERKOPEN. ZE HAD HET ZELF NIET IN HAAR BEZIT, MAAR ZE ZOU DE SCHUILPLAATS WIJZEN. NA VEEL MOEILIJKHEDEN VOND KIEKEBOE HET SCHILDERIJ, GEMAAKT DOOR ANTOINE PINARD, ACHTER EEN SPIEGEL IN CARRÉ. MAAR ER WAREN NOG KAPERS OP DE KUST! GERRIT BOL EN ZIJN DOMME HANDLANGER BALTHAZAR ZATEN OOK ACHTER HET SCHILDERIJ AAN.

MOEDER!!

KRAK

Hier blijven staan heeft geen enkele zin!

DE SCHAT VAN MATA HARI

BALTHAZAR WERD GEARRESTEERD. GERRIT BOL WIST MET ZIJN WAGEN TE ONTSNAPPEN, MAAR KWAM IN EEN GRACHT TERECHT. TOEN DE WAGEN WERD OPGEVIST WAS GERRIT BOL VERDWENEN. EN DAN LIEP ER NOG EEN GEHEIMZINNIGE MET EEN BOLHOED ROND, MAAR NIEMAND WEEET WIE HIJ IS.

HET VERVOLG LEES JE IN:

Inkleuring: Ine Merhottein

